

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

איטש לרעהו

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש יד אלול תשפב: הדלקת נרות: ירושלים: 6:17 תל-אביב: 7:33 חיפה: 6:24 מוצאי שבת: ירושלים: 7:29 תל-אביב: 7:31 חיפה: 7:31 ר"ת: 8:08

פרשת כי תצא

הצלת הזולת מסכנה והזק

להציל חפים מפשע...

פעם נמצאו שטרות מזוייפים בדירה השייכת לקהילה היהודית בעיירה הסמוכה לפרשבורג. לאחר חקירה יסודית מצאו מכונת הדפסה באחד המרתפים של חורבה השייכת לקהילה. ומיד נערכו מעצרים המוניים. אסרו את ראשי הקהילה, פקידיה ועובדיה וסכנה ממשית ריחפה עליהם.

כשהגיעה השמועה לפרשבורג, נכנס בעל החתם סופר לעובי הקורה. הוא טען שמכיר את העצורים שהם אנשים ישרים ולא ידם הייתה במעל. זייפני כספים ניצלו את החורבה השוממת כמקום מסתור, ואותם יש לחפש ולגלות.

השיבו השילטונות: "רבה של פרשבורג אינו יכול לערוב על יושרם של בני עיירה אחרת. אך אם רב העיירה ההיא יהיה מוכן להעיד בשבועה שידיהם נקיות, אזי נשחררם."

נועד החתם סופר עם רב הקהילה ובישר לו את הבשורה. נתכרכמו פניו: אמנם גם הוא מאמין בחפותם, אבל להשבע על כך?! הרי הוא מימיו לא נשבע אפילו לדבר אמת...

זעק החתם סופר: "יהודים נמקים בכלא. ידיהם אסורות בנחושתיים. מצפה להם משפט קשה ומאסר ממושך. משפחותיהם נמקות ברעב ואין מי שיפרנסם, ואילו כבודו דואג לנוחותו בעולם הבא?! יאמין לי, כי בעיני השי"ת חשוב שחרורם מהכלא יותר מתענוגו של הרב בעלמא דאתי!"

נבעת הרב מקפדנותו של החת"ס. הוא נשבע לחפותם של האנשים והם שוחררו ממאסרם...

הגדת החת"ס

"רק אל תעשה רע לבני עמי..."

מעשה במושל ערבי בירושלים שהסית את ההמון הערבי נגד היהודים בעלילה שפלה. אימה ופחד אחזו ביהודי העיר. באותו יום חלתה בתו של המושל במחלה אנושה. הרופאים לא מצאו לה מזון ותרופה. יעצו לו מקורביו לפנות אל הקדוש היהודי **רבי שלום שרעבי** זצ"ל שהתפרסם כמחולל נפלאות ובוודאי בידו להושיע.

פנה המושל לרבי שלום והפציר בו לבוא לרפא את בתו. הלך רבי שלום לבית המושל והתפלל לרפואת בתו. והנה באורח פלא השתנה מצבה וניכרו עליה סימני התאוששות ושיפור בבריאותה.

ניגש המושל ונשק בהתרגשות את ידי רבי שלום וביקש להעניק לו דורון חשוב. אך רבי שלום דחה מתנתו באומרו: "אינני רוצה מאומה, רק אל תעשה רעות לבני עמי". הבטיח המושל להפסיק השיסוי נגד היהודים ולהשיגיה לבל יפגע מהם איש.

אורות ממזרח

למנוע כל סכנה גופנית או נזק ממוני העומד לבוא על הזולת!

נלמד מהפסוק: "והשבות לו... וכן תעשה לכל אבידת אחיך" (פרק כב-ב,ג)

ודרשו חז"ל בגמרא: והשבת לו – לרבות אבידת גופו [כגון רואה את חברו שהוא טובע בנהר, או חיה גורתו, או לסטים באים עליו שהוא חייב להצילו] (סנהדרין עג.). וכתב הרמב"ם (פרק א' מרוצח הלכה יד): "כל היכול להציל ולא הציל עובר על 'לא תעמוד על דם רעך'. וכן הרואה את חברו טובע בים או לסטים באים עליו, או חיה רעה באה עליו, ויכול להצילו הוא בעצמו, או ששכר אחרים להצילו ולא הציל. או ששמע עובדי כוכבים או מוסרים מחשבים עליו רעה... ולא גילה אוזן חברו והודיע וכו' העושה אותם עובר על 'לא תעמוד על דם רעך'."

כתב הפלא יועץ: "יש רבים מבני ישראל, שנראים לפנים כלים ריקים, אבל יש בידם מצוה זו של הצלת ישראל, שבזה הם מכריעים ועוברים את החכמים והגדולים שבישראל. והן אמת שאין הקב"ה לוקח שוחד מצוה כנגד עבירה, ומשלם להם עונש על כל העבירות שעושים, ועל כל ביטול מצוה שמבטלים. אבל גם כן יש לו שכר הרבה ליתן לאנשים האלה, שטורחים ועמלים בכל כוחם, להציל ישראל מיד עכו"ם, ולהציל עשוק מיד עושקו..."

ואם כל כך גדולה מצות הצלת נפש, על אחת כמה וכמה טובה כפולה להציל את חברו מלחטוא, והמזכה את חברו לדבר מצוה, מאחר שאמרו שהמחטיאו חמור מההורגו, כן המזכהו הוא יותר מהמחיייהו". עכ"ד.

יש לדון, האם מותר להכנס למקום סכנה לצורך ריפוי והצלתו של גדול הדור שרבים צריכים לתורתו? בשאלה זו דן הגר"י זילברשטיין שליט"א, והביא ראיה להתיר מגמרא (כתובות עז) בה מסופר על רבי יהושע בן לוי שישב בין חולים במחלה מסוכנת ומדבקת ועסק בתורה בנימוק שהתורה מגינה ומצילה...

והקשה בעל "אהבת איתן": הרי קיימא לן (פסחים ת) שבשכיח הזיקא אפילו שלוחי מצוה ניזוקין, ואיך תגן עליו התורה?! ומתרץ שבלימוד התורה לאחרים יש זכות גדולה שזה צורך הרבים ובזה אפשר לסמוך על הנס.

לפיז מוכרע הרב זילברשטיין כי מותר לסמוך על הנס למען רפואת גדול הדור המרביץ תורה לרבים. וגדול הדור "כרבים דמי" (וכמובא במ"ב ס' קיט ס"ק יב) וכן מובא בגמרא (כתובות סא) שרב אשי סיכן עצמו כדי להציל את מר זוטרא. (ועיין דרכי תשובה יו"ד סימן קנז ס"ק נא).

עלון "איטש לרעהו" פרשת כי תצא הוקדש לעילוי נשמות
האשה החשובה מרת שרה ע"ה בת ר' אפרים זלמן ז"ל
שיום היאהרצייט חל ביום יח אלול, ת.נ.צ.ב.ה.

לשמור ולקיים דיבור שהוציא אדם בשפתי וקיבל על עצמו לקיים!

נלמד מהפסוק: "מוצא שפתיך תשמור ועשית" (פרק כג-כד)

וכתב רבינו יונה ז"ל (משלי ד-כא): הזהיר על הפשיעה בשכחת העיקר מן הנדר וכו' כי מעת שנדר וחייב עצמו בנדר, הוזהר לשום על לב שלא יפגע ולא ישכח, כי הנה הוא יודע כי השכחה מצויה בלבנות בני אדם לשכוח דבריהם אם לא ישמרו אותם בלבד, וכמו שנאמר (קהלת ה-ה) "אל תתן את פיך לחטיא את בשרך ואל תאמר לפני המלאך כי שגגה היא למה יצוץ האלוקים על קולך" וגו' פירוש: אעפ"י שאתה שוגג בסוף בביטול הנדר, לא תחשב לך שגגה, כי הנה פשעת, באשר לא שמרת הנדר על לבך בלבתי תשכחנו".

על הפסוק "כי תדור נדר... לא תאחר לשלמו" כתב רבינו יונה ז"ל (בשערי תשובה ג-עד): יש עונש באיחור הנדרים והצדקות אעפ"י שמשלם אותם אח"כ. ואם נדר אדם לתת צדקה לעניים חייב לשלם אותו מיד... והנה נצטוונו שלא לנדור נדרים שנאמר "וכי תחדל לנדור לא יהיה בך חטא" וחז"ל דרשו מזה (נדרים עז: ע"ג) שאם תדור יהיה בך חטא, כי הנדר מכשול לפני הנודר פן יחל דברו או יאחר לשלם, אבל צדיק חונן ונותן מבלי שידור, זולת כאשר יקרא מן המיצר, כי אז ידור נדר כענין שכתוב "וידר יעקב נדר לאמר" וכן בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל ידרו נדרים לחזק ידים רפות. עכ"ל.

אמרו חז"ל (נדרים כב:). כל הנודר אעפ"י שמקיימו נקרא חוטא. ועוד אמרו: כל הנודר כאילו בנה במה. ומדוע? מבאר בעל העקידה, שגם הנודר למצוה יש בכך פגם, לפי שמראה בזה שאינו מקיים המצוה מחמת שמושב עליה מהר סיני, אלא משום נדרו ורצונו העצמי ולא משום שכך רצון השי"ת.

עוד מן הראוי להביא את דבריו של הגר"ע ביגו זצ"ל (בספר בינה לעתים - דרוש סז) בביאור המשנה (אבות ב-ד) "אל תאמר לכשאפנה אשנה, שמא לא תפנה". וכך כתב: אמרו הקדמונים ז"ל שיהיה אדם מלהוציא מפיו הטובה אשר בלבו לעשות, שלא יאמר אעשה מצוה זו היום או אלמוד חמשה פרקים וכיו"ב. כי בסגולה הוא כשהאדם מוציא זה בשפתי, אינו בא לידי עשיית אותה מצוה או אותו הלימוד. כי הדבר נשמע בין המקטרגים ומעוררים כמה עיכובים למונעו. וזהו שאמרו אל תאמר בפיו ללמוד ולשנות כשיהיה לך פנאי כי שמא יעכבוך, המקטרגים, שלא יהיה לך פנאי. [א.ה. יתר על כן מפורש ברש"י (סנהדרין כו:) על אמרת עולא "מחשבה מועלת אפילו לדברי תורה". עיי"ש]

"להשתדל" - אין לה שיעור...

סיפר רבינו הגרא"מ שך זצ"ל: מעשה בתלמיד ישיבה שביקש עזרה כספית גדולה מרבה של מיר הגאון רבי אברהם צבי קמאי זצ"ל, אמר לו הרב כי אין באפשרותו לתת מלא הסכום הגדול הנצרך לעניו, אך יתן לו מתנה נכבדה.

הלה התעקש וביקש להשלים את כל החסר, ואם לא, לכל הפחות שיבטיח הרב "להשתדל" להשיג את שאר הסכום. אך הרב סירב בתוקף להבטיח להשתדל... שאלו התלמיד, וכי מה ביקשת? רק "להשתדל" בלבד ומדוע אי אפשר להבטיח זאת?

אמר לו רבי אברהם צבי: יודע אתה מה פירוש "להשתדל"? ואז הוציא מהארון מסכת גיטין והראה לתלמיד את דברי הגמרא (דף ל:). "ההוא דאמר להו, אי לא פייסנה לה עד תלתין יומין, להוי גיטא. אזל פייסא ולא איפייסא". ולכאורה, כבר יצא ידי חובת פיוס בהשתדלותו לפייס ומדוע לא מועיל? אלא "אמר רב יוסף: מי יהיב לה תירקבא דדינרי ולא איפייסא"? והיינו, שאם לא נתן לה כזה סכום, לא נחשב שהשתדל לפייסה.

לומדים מגמרא זו משמעותה של הבטחה. "ואם כן" - סיים הרב - "איך תובע אתה ממני רק להבטיח להשתדל" וכי אפשר לדעת עד היכן מגעת חובת "השתדלות" זו...

שמושה ש"ת

"ביומו תתן שכרו"

לשלם לשכיר לילה פעולתו ביומו לא יאוחר משקיעת החמה!

נלמד מהפסוק: "ביומו תתן שכרו ולא תבוא עליו השמש כי עני הוא ואליו הוא נושא את נפשו" (פרק כד-טו)

ואמרו חז"ל: מנין לשכיר יום שגובה כל הלילה: תלמוד לומר: "לא תלין פעולת שכיר אתך עד בוקר" ומנין לשכיר לילה שגובה כל היום: שנאמר "ביומו תתן שכרו" (בבא מציעא קי:)

רבי יהודה החסיד ז"ל מייעץ (בספר חסידים-תתרטו), כדי שלא יכשל אדם באיסור "בל תלין", את העצה הבאה: "אם תשכור סופר לכתוב לך, תתנה עמו שלא תהיה ב"בל תלין פעולת שכיר", שמא כשיתבע ממך, לא יהיה לך ליתן לו, אעפ"י שתעשה תנאי עמו, תתן לו כשיתבע, אם תוכל, ואין בזה מתנה על מה שכתוב בתורה, שהרי אמרו חכמים אדם מתנה עם פועל שלו להאכילו לחם צר ומים לחץ ואעפ"י שחייב להאכילו כסעודת שלמה בשעתו".

עצה נוספת שלא לעבור על "ביומו תתן שכרו" מצאנו במעשה שאירע עם הגאון רבי משה אהרן שטרן זצ"ל, שכאשר פועל סיים עבודה מסויימת בביתו, הוא לא היה בבית כדי לשלם לו שכרו, וגם לרבנית לא היה כסף. היא התקשרה לבעלה לשאול מה לעשות כדי לקיים הדין "ביומו תתן שכרו".

ביקש רבי משה אהרן מחברו שיזכה עבור אותו פועל את שכרו ובכך יקיים את ההלכה. אך עדיין הסתפק האם באמת קיים בכך את הדין שהרי למעשה הכסף אינו בידו של הפועל ואפילו אינו יודע מכך. או מכיון שזכה בשבילו נחשב שנתן לו, שהרי זיכה לו וזה שלו.

לאחר זמן נכנס רבי משה אהרן אל הגר"י סולובייצ'יק זצ"ל ושאלו האם נכון עשה ויצא בזה חובת "ביומו תתן שכרו". חשב הגר"י מספר דקות והשיב: אכן כן, מקיימים באופן זה את הדין של "ביומו תתן שכרו".

לקיים המצוה כל יום...

הגאון רבי שאול בראך זצ"ל מסר פעם את ספרי התורה שלו לסופר סת"ם כדי להגיהם ולתקנן. נקב לו הסופר את סכום מחיר המלאכה. ואולם כעבור שעות מספר פנה אליו רבי שאול ואמר לו: "חוזרני בי אין רצוני בתשלום על העבודה בקבלנות כי אם לשלם עפ"י שעות, כי בזה אזכה לקיים מידי יום ביומו מצות עשה "ביומו תתן שכרו".

וכך הוה. במשך קרוב לשנתיים, בכל יום לפני תפלת מנחה, היה רבי שאול משלם לסופר שכר פעולתו לפי חשבון השעות שעבד באותו יום. חישובו התלמידים ומצאו כי לפי שיטת תשלום זה שילם פי ארבע! מהסכום אותו נקב הסופר מתחילה...

שאול בחיר ה'

"ואיסור בל תלין להיכן פרח?"

פעם מסר הגה"צ רבי אליהו דושניצר זצ"ל, מנורת לילה לחשמלאי כדי לתקנה תיקון קל. כשהגיע האומן לתפלת ערבית בישיבת לומז'ה הביא איתו את המנורה כשהיא מתוקנת, וגמר בלבו לא לקבל תשלום עבור תיקון פעוט כזה. רבי אליהו האריך בתפלה ולכן סר האיש אל דירתו הסמוכה לישיבה והעמיד את המנורה על השולחן.

ויהי באשמורת השלישית של הלילה, כשבא האומן אל הישיבה ללמוד את שיעורו - בהיותו ממשכימי קום - מצא להפתעתו את רבי אליהו עומד ומצפה לו עם הארנק ביד.

תמה על כך האומן, אך רבי אליהו השיב לו בענוה: "וכי זיטרתא היא? ואיסור בל תלין להיכן פרח?"

מתנו"מ

מצוה להשיב אבידה [עפ"י סימנים] לבעליה!

נלמד מהפסוקים: "השב תשיבם לאחיך... וכן תעשה לשמלתו וכן תעשה לכל אבידת אחיך אשר תאבד ממונו ומצאתה לא תוכל להתעלם" (פרק כב-א, ג)

והקישו חז"ל כל אבידה ל"שמלה" מה שמלה מיוחדת שיש בה סימנים ויש לה תובעים, אף כל דבר שיש בו סימנים ויש לו תובעים חייב להכריז [ולהחזיר] (בבא מציעא כז.)

ידועה קושיית הפני יהושע: מדוע צריכים סימנים להשבת אבידה, הרי כלל הוא "ברי ושמא ברי עדיף" א"כ, כאשר בא אדם ותובע את האבידה בטענה ש"ברי" לו שזו אבידתו, ואילו המוצא מסופק אם אכן האבידה של התובע והריחה בבחינת "שמא", נחזיר את האבידה לתובע ד"ברי ושמא ברי עדיף"?

נאמרו על כך מספר תרוצים ונביא אחדים מהם: (א) המוצא יכול ללכת אחרי רוב העולם ולטעון שלא נפל ממנו אלא מרוב העולם (דכשאיין מוחזק הולכים גם בממון אחר הרוב) עד שיוכיח ב"סימנים" שאבד ממנו. (פנ"י).

(ב) באבידה ישנו צווי מיוחד מן התורה על המוצא שאינו רשאי להשיב את האבידה אלא "עד דרוש אחיך אותו". כלומר: עד שידרוש ויברר אם הוא רמאי או לא, ולענין זה לא מספיק "ברי ושמא ברי עדיף" אלא צריך הוכחה של "סימנים". (שערי יוסף שער ו-פרק יד).

(ג) "ברי ושמא ברי עדיף" אומרים רק באופן שיש "תובע" ו"נתבע". והנתבע הוא "שמא", אבל כאן הרי אין "נתבע" שהרי המוצא אינו חייב דבר לתובע, ועל כן צריך בירור של סימנים. (לבוש מרדכי ב"מ סימן א).

(ד) "ברי ושמא" אומרים במקום שאכן טענתו ברורה לו, ומסתבר לנו שדבריו אמת ואינו טועה. אך באבידה, שכיח מאוד שהרצון שלו למצוא את אבידתו מביא אותו לדמות (בטעות) שהאבידה שלו היא, בעוד אין הדבר כן, לכן אין אנו יכולים להתייחס לטענתו כטענת "בריא". (משמרת חיים).

בספר קב הישר (פרק מ) כותב בתוך דבריו כי יש מצוה אחת אשר בעיני האדם נראית כמצוה קלה, אך עונשה חמור מאוד, והיא מצות השבת אבידה, שבהיותו עובר על מצות השבת אבידה, שרואה אבידת אחיו, ואינו מחזר אחריה ליקח אותה ולהשיבה. אזי מוכרח לבוא בגילגול בוולד הנוצר, להשיב לבעליה. ובתוך הזמן סובל יסורים וצער, זמן רב. ואינו בא בגילגול הקל, שהוא בחינת העיבור, שהוא מתכסה ונעלם בתוך נשמתו [וכנזכר בספר הגילגולים להאר"ז] על הפסוק "וכן תעשה לכל אבידת אחיך", כי הקב"ה דן את האדם מדה כנגד מדה. [דכיון שהעלים עיניו מהאבידה, לכן לא יזכה להתגלגל בבחינת העיבור שהוא בהעלמה אלא בגילגול החמור].

ומאידך, הבה ונתבונן מה דינו של המשיב אבידה שמוכן אף להבזות עליה, כגון אדם מכובד ונשוא פנים שמצא שה תועה בדרך ונשא על כתיפו מתוך זריזות להשיבו לבעליו? בוודאי שכרו גדול ורב מאוד!

וההוכחה לכך - מביא הגה"צ רבי אליהו לופיאן זצ"ל - מדינו של גנב שנתבזה לשאת את השה שגנב, על כתיפו, אף שהוא גרם זאת לעצמו בפשיעתו, בכל זאת חס המקום על כבודו ולכן משלם רק ארבעה ולא חמשה, כמו שכתב רש"י: "הואיל ונתבזה בו". א"כ על אחת כמה וכמה במדה טובה המרובה עשרת מונים, כאשר מתבזה על קיום המצוה בוודאי ששכרו רב ועצום לאין שיעור.

לסיים, נציג בפני הקוראים שאלה מעניינת שיש לעיין בה: בגמרא (ב"מ ג.) למדו חז"ל מהפסוק "אפס כי לא יהיה בך אביון" שאם מחפש אחר אבידתו, ונזדמנה לו אבידת חברו, ואינו יכול להשיב אלא רק אחת מהן, אזי אבידתו קודמת לאבידת כל אדם.

ולכאורה קשה: מדוע לא תהא מצוה זו כשאר מצוות עשה שחייב אדם להוציא עליהן עד חומש מכספו כדי לקיימן. ולמה לא נאמר גם כאן שיפסיד אבידתו, אם היא עד חומש, כדי שיוכל לקיים מצוות השבת אבידה לחברו?!

לקיים המצוה שבאה לידו...

באחד ימי חול המועד סוכות, חלה הצדיק רבי הירש מיכל שפירא זצ"ל. נרעשו תלמידיו ומעריציו ואצו רצו לכותל המערבי לעורר עליו רחמי שמים. כאשר שבו המתפללים, התברר כי הנער זלמן בנו של הצדיק רבי דוד בהר"ן זצ"ל, איננו. הוא לא שב מתפילת הרבים. חשבו הוריו שודאי הרחיק לכת לקבר שמעון הצדיק, כדי להתפלל לרפואת רבי הירש מיכל. אבל הערב ירד והנער איננו.

הסתכל אביו וראה שגם לולבו נעלם. לאן הלך? הלילה עבר בדאגה, ורק בשעות הצהריים חזר. הלובל בימינו, האתרוג בשמאלו, ונעליו מתחת לבית שחיו... "היכן היית" - שאלוהו - "ומדוע אתה יחף?"

סיפר הנער כי הוא סיכם עם חברו להתפלל לרפואתו של רבי צבי הירש במערת המכפלה. הם שכרו חמור ורכבו עליו לחברון עיר האבות, וביקשו מאבות העולם שיעוררו רחמים לרפואתו. כל הלילה עמדו בתפלה, ולפנות בוקר ירדו לטבול במקוה של המקובל **רבי אליהו מני,** רבה של חברון. יחד עם מתפללי מנין הותיקין, ומשסיימו עלו על החמור לשוב לירושלים.

ואולם באמצע הדרך חש הנער שהנעליים אינן נוחות. התבונן בהן והבחין שהחליף את נעליו בחשיכה ששררה במקוה. ביקש מחברו לשוב עמו לחברון. אבל הלה סירב כי הם שכרו את החמור ליממה, ואם יאבדו את המועד יכפילו דמי השכירות. בלית ברירה מיהר לחלוץ את נעליו, שהרי הוא "שואל שלא מדעת הבעלים" ודינו כגזלן. וכך הגיע לביתו כשהנעליים מתחת לבית שחיו...

כששמע אביו רבי דוד את סיפורו, תמה: "מה תרוץ הוא זה שיש להשיב את החמור במועד? היה לך לרדת מן החמור, להניח לחברך לשוב לירושלים, ולעשות דרכך ברגל, יחף, לחברון, לחפש את בעל הנעלים ולהשיבן לו! הרי על כך נאמר מצוה הבאה לידך אל תחמיצנה!"

"עדיין לא מאוחר!" ענה הנער. ומיד סב על עקבותיו יחף, והנעליים בידו. לעשות דרכו רגלי לחברון, לקיים את המצוה שבאה לידו, מצות השבת אבידה...

מעילו של שמואל

שלא תחסר המצוה לכלל ישראל...

מחשבתו של כ"ק האדמו"ר רבי אהרן מבעלז זצ"ל היתה תמיד לטובת הכלל היאך לזכותם ולהגן עליהם. כאשר שמע על אדם שמצא אבידה ועומד להחזירה לבעליה, היה אומר לו, שיכוון להוציא את כלל ישראל במצוה זו.

הוא הסביר בקשתו, משום שזו מצוה שלא כל אדם זוכה לקיימה, כי אם אינו מוצא אינו יכול לקיים השבת אבידה ונמצא שחסרה לו מצוה זו.

אדמו"ר בעלזא

שמחה על שזכה...

מעשה באדם שהגיע לביתו של הגר"י קניבסקי - **הסטייפלער** זצ"ל לבקש ברכה. כשיצא שכח והשאיר על השולחן קפסה קטנה של גפרורים. הבחין בכך הסטייפלער ומיד רץ אחריו אך לא הצליח להשיגו. הקופסה היתה מונחת בחדרו במשך תקופה ארוכה מאד, עד שיוכל לקיים מצות השבת אבידה.

והנה יום אחד הופיע האיש ההוא בפתח הבית. מי שלא ראה את שמחתו העצומה של הסטייפלער בעת שהתרום ממקומו כדי להשיב את האבידה לבעליה, לא ראה שמחה של מצוה מימיו. שמחה על שזכה לקיים רצונו של השי"ת.

הלמות עמלים - ח"ב

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

לא עולה כסף – שווה זהב!

המשיך האברך וסיפר: בלית ברירה קמתי, וכדי שלא יהיה לי קשה ללמוד לבד, ביקשתי מהחברותא שלי שיקום גם הוא מוקדם ונלמד יחד. בימים הראשונים הלימוד היה "קשה ומר". יש כאלה שרגילים לסדר השכמה וגם נהנים מזה. אני לא הייתי רגיל לקום מוקדם ובהחלט לא נהייתי מזה. וכל-הכבוד לחברותא שלי שחלק עימי את הנטל.

עבר יום ראשון וידעתי ש-20% מהמשימה מאחורי... יום שני: 40% מהמשימה מאחורי... ביום השלישי נכונה לנו הפתעה: המנוח ע"ה ניגש אלינו ואמר במילים האלה: 'התחלתם ללמוד לפני התפילה? איזו זכות יש לכם! אתם בטח בחורים מאוד מיוחדים ורציניים!' הוא כל-כך שיבח אותנו ולא נתקרה דעתו עד שביקש שנברך אותו שגם הוא יזכה לזה!

במשפטים הקצרים והטובים שלו הוא פשוט הפך לנו את הגלולה המרה לסוכריה מתוקה. מיותר לציין שביומיים שנשארו לא רק קמנו בשמחה, אלא כל הלימוד היה נראה אחרת - עם "נְעֻשְׁמָאק!"

* * *

...השבוע של "העונש" היה מאחורינו. והחברותא היקר שלי מפתיע אותי בשאלה 'אולי נמשיך? בימים האחרונים זה היה כל-כך כיף! הזדהיתי עם כל מילה שלו והסכמתי ברצון.

המשכנו ללמוד בהשכמה, ובסדר הפרטי הזה הספקנו להשלים את לימוד כל המסכת שנלמדה בישיבה באותה שנה.

כאשר הסתיים שיעור א' היה ברור לנו שגם בשיעור ב' לא נוותר על הלימוד בהשכמה, וכך עשינו. המשכנו עם זה גם בשיעור ג', ולא תאמינו: גם בישיבה-גדולה אליה הלכנו ביחד. וכך במשך השנים זכינו לסיים את כל הש"ס!

והכל-הכל זאת בזכות מילה טובה שהרעיף עלינו המנוח ע"ה לפני שנים רבות. לא יאמן כי יסופר; מילה טובה גרמה לנו לסיים את כל הש"ס מחוץ לסדרי הישיבה... הדבר נתן לי סיפוק עצום במשך שנות הלימוד!

ככה זה. אדם אומר מילה טובה לשני, והיא משפיעה עליו במשך שנים רבות. והכל-הכל נזקף לזכותו של אותו אחד שהשכיל להעניק את המילה הטובה לזולת, ולא לשמור אותה לעצמו. מילה טובה לא עולה כסף - אבל שווה זהב!

ישר-כח גדול על העלון הנפלא 'איש לרעהו' בו אנו מתענגים מידי שבת בשבתו - פותח ואומר שולח הסיפור. מצורף בזה סיפור שהתרחש עם סבא שלי.

* * *

חלפה לה שנה מאז שנפטר **סבי היקר** עליו השלום, וברצוני לשתף את הקוראים הנכבדים בסיפור ששמעתי בימי השבעה - ויהיו הדברים לעילוי נשמתו.

סבא ע"ה היה גר ליד 'ישיבה-קטנה' מעולה, והוא היה מתפלל באופן קבוע בישיבה. הוא מאד אהב את בחורי הישיבה ודמותו גם התחבבה עליהם. בשבעה הגיע אברך כבן 35 וסיפר סיפור שהיה איתו לפני 20 שנה, כאשר למד באותה 'ישיבה-קטנה'.

וכך סיפר: באחת השבתות, בתחילת שיעור א', התעוררתי מאוחר והלכתי להתפלל בשטיבל השכונתי. כאשר חזרתי לישיבה ונכנסתי לבית המדרש לסדר הלימוד, פגש אותי אחד מאנשי הצוות של הישיבה שהיה אחראי על הבחורים באותה שבת.

'למה לא היית בתפילה?' שאל.

מה יכולתי לענות מלבד האמת הפשוטה? 'קמתי מאוחר והלכתי להתפלל במקום אחר!'

הפתיע אותי האיש-צוות ואמר: 'תפילה בישיבה היא כמו "סיידר" לכל דבר ועניין. כיוון שהחסרת שעתיים וחצי עליך להשלימם במשך השבוע הבא, ע"י שתקום כל יום חצי שעה לפני התפילה ותלמד בזמן הזה!'

* * *

נ.ב. יש שיטענו שאיש-הצוות עשה טעות חינוכית חמורה! מדוע? כי לא נותנים לילד עונש "ללמוד תורה". ללמוד תורה זו זכות ולא עונש. גם בבית לא נותנים לילד עונש "לעזור בבית", כי לעזור בבית זו זכות ולא עונש!

כך או אחרת זו הייתה המציאות, ומיודענו נערך לקום במשך שבוע בזמן מוקדם מהרגיל, ולקיים סדר-לימוד לפני התפילה.

* * *

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?
ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il